

DEBRECENI EGYETEM

University of Debrecen

**„ZENFE” Zöld Energia Felsőoktatási Együttműködés.
TÁMOP 4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0012 azonosítószámú,**

**Regionális és ágazati felsőoktatási együttműködés támogatása,
vidéki felsőoktatási c. pályázat**

**Fókuszcsoportos beszélgetés tapasztalatai – ZENFE
– munkaerő-piaci szereplők ismereti és véleménye a zöld
energia téma kezelésmódjáról, a felsőoktatás
szemléletmódjáról mérnökképzésben –**

Ideje. 2013. augusztus 15.

Helye: Debreceni Egyetem Műszaki Kar

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A projekt keretében szervezett második fókuszcsoporthoz interjú résztvevői kétharmadrészt megegyeztek az első fókuszcsoporthoz, így a beszélgetés dinamikája és fejlődési íve adott volt, nem kellett alapkérdéseket újra végigjárni. A résztvevők motiváltak és involváltak a beszélgetés témáját és a Debreceni Egyetemmel való kapcsolattartást illetően is. Egy munkáltatói kör hiányzott, a multinacionális cégek képviselői. A magyar kkv-k és az államigazgatási szereplők lehetőségei (gyakran jogi lehetőségei) és tapasztalatai sok szempontból eltérnek a multinacionális szervezetektől, melyek, különösen a Debrecenben működők, erős kapcsolatban vannak a zöld gazdasággal és a zöld energiával. Ez mindenképpen korlátozta a két fókuszcsoporthoz interjú válaszainak az általánosíthatósági szintjét (a 2. és a 3. témakör köré szerveződő beszélgetéseket egy napon, de egymástól elválasztva tartottuk).

A második fókuszcsoporthoz interjú a mérnökképzés köré szerveződött. A fókuszcsoporthoz tapasztalatait a tervezett struktúrának megfelelően, de a megvalósulás főbb vitapontjai köré szervezve ismerttük és elemezzük.

A felsőoktatás és a „zöld” ismeretek átadása

A fókuszcsoporthoz szereplői, az első fókuszhoz tapasztalt véleményekhez hasonlóan, azt emelték ki, hogy a felsőoktatás, az egyetem(ek) átadják azt a tudást, ami a „zöld” gazdasághoz, a „zöld” energiához szükséges, és pedig elsősorban azoknak a hallgatóknak, akiknek a szakmai képzése ezzel valamilyen kapcsolatban van. Ugyanakkor ennek a tudásnak az elmélyítése a gyakorlat során történik meg. Legalább ennyire fontos, hogy a hallgatók szemléletét és attitűdjét is alakítsa a képzés, ez pedig felveti, hogy „mitől zöld” a képzés. A képzés „zöld” jellegét az átadott ismeretanyag túl a

gyakorlati tudásban, tapasztalatokban látták az interjúalanyok, ami több dolgot jelenthet: magát a gyakorlati képzést, a végzés után megszerezhető gyakorlati tapasztalatokat, illetve azt, amit a konkrét, napi működésével maga az egyetem mintaként közvetít. Nehéz „zöld szemléletről” beszélni, ha az egyetem épületei nem felelnek meg ezeknek az elvárásoknak, ha a hallgató más típusú gyakorlatot tapasztal. Ugyanakkor, mint több kérdés kapcsán is, a fókusz interjúalanyai hangsúlyozták, hogy a „napi működés gyakorlatát” a felsőoktatás finanszírozása is alapvetően alakítja.

A „zöld képzés” kapcsán a tudáselemeken túl legalább annyira fontos a „zöld szemlélet” átadása a hallgatóknak. Ez szorosan összefügg a naprakész tudással, de azon túl a szemlélet és az attitűdök alakítását is jelenti. Ugyanakkor a felsőoktatás finanszírozási lehetőségei gyakran ellene hatnak a naprakész szakmai tudás átadásának, ami korlátozza a szemléletalakítást is. Igaz, arra is utaltak a résztvevők, hogy a magyar gazdaság lehetőségei is korlátozottak az új tudással bíró szakemberek alkalmazására.

Innováció és gyakorlat, egyetem és innováció

Ennek kapcsán vetődött fel az a kérdéskör, ami az innováció köré csoportosítható. A kiindulópont az volt az eszmecsereben, hogy a zöld gazdasággal és energiával összefüggő területeken az egyetemnek, az oktatóknak komoly szerepe van az innovációs folyamatok elindításában, épp az erre irányuló szakmai, tudományos tudásuk naprakészsége miatt. Az egyetem innovációs potenciálját (e területen is) azonban korlátozza, ha a tudást nem lehet átültetni a gyakorlatba, ami feltételezi az erős és naprakész szakmai kapcsolatot az oktatók, kutatók és a munkáltatók, általánosabban az egyetemi szektor által felhalmozott tudás felhasználói

között. Az ilyen kapcsolatok fontosságát minden beszélgetőpartner kiemelte, olyan kapcsolatként, mely minden szereplő számára hasznos. Az innováció lehetséges aktoraiként a hallgatók és a végzettek is megjelentek. Mivel az egyetem a naprakész szakmai tudást adja át, az természetesnek tűnik, hogy a hallgatók szakmai tudása innovatív jellegű lehet a „zöld” témákban is, hisz magas szintű általános ismeretekkel rendelkeznek e kérdésekben.

A hallgatók tudása

A hallgatók és a frissdiplomások tudásának innovatív és inspiráló hatását elfogadva, az első fókuszcsoporton kialakult véleményekhez hasonlóan az interjúalanyok kiemelték, hogy bár a hallgatók szakmai tudása, ismeretei magas szintűek, azok inkább „általános” jellegűek, több terület ismeretanyagát ötvözik, és a hallgatók fejében nem mindig alkotnak egységet, nem is beszélve a speciális, az adott szervezetekben, a tényleges gyakorlatban megszerezhető tudásról és tapasztalatokról.

Együttműködés az egyetem és a munkaerő-piac között

A beszélgetés során konszenzus alakult ki abban, hogy az egyetem(ek)nek és a munkáltatóknak, a „felhasználóknak” intenzív együttműködést kell kialakítani. Ez a gyakorlatok rendszerétől kezdve az olyan konkrét együttműködésekig terjed, mint a szakdolgozati témák kiírása, államvizsga bizottsági tagság, illetve a közös projektek és konferenciák szervezése.

Lehetőségként merült fel „versenyfeladatok” és pályázatok kiírása a hallgatók számára. Ugyanakkor a gyakornoki rendszer, a gyakorlatok finanszírozási módja, valamint szakképzési és az innovációs hozzájárulás jogi szabályozása több hozzászóló szerint rontotta az együttműködés lehetőségét az egyetemek és a potenciális munkáltatók, illetve partnerek között. Ez csak olyan speciális esetekben nem jelent problémát, amikor maga a partner erős gazdasági pozícióban van, és az együttműködésben való érdekeltsége miatt például alapítványi formákban valósítja meg az együttműködést, vagy a hallgatók szakmai munkájának a támogatását.

A tananyagok kérdése

A projekt keretében és eredményeként kialakítandó tananyagok esetében nem tartották kompetensnek magukat a résztvevők, legalábbis a potenciális tananyagok egy része esetében. Úgy látják, hogy azok két célt szolgálnak, egy általánosabb képzési célt, nemcsak mérnök szakos hallgatóknak, és speciálisan a zöld gazdaság és energia területén magának a mérnökképzésnek a céljait. Amit fontosnak tartottak kiemelni, az a tananyagok interaktív jellegére, gyors alakíthatóságára, e-tananyag típusára, vizualitására vonatkoztak, azaz nem tartották célravezetőnek „száraz” tankönyvek megírását, melyeknek a szakmai ismeretanyag gyorsan avul, és az ismeretelsajátításban nem teszi motiválttá a hallgatókat.

A tapasztalatok összegzése

A fókuszcsoport fontos tapasztalata, hogy a résztvevők a „zöld” szemlélet és attitűd kialakítását várják a képzéstől. Ebben jól körülhatárolhatónak látják

az egyetem, a potenciális munkáltatók, felhasználók szerepeit, ami a tudás átadására, a gyakorlati tapasztalatok mélyítésére vonatkoznak, és ebben intenzív kapcsolatot várnak az egyetem és partnerei között. Hasonlóan látják az egyetem szerepét az innovációban is, a felsőoktatásnak inspirálnia kell az innovációs folyamatokat, melyben az oktatók, tanszékek, de a hallgatók és a frissdiplomások is részt vehetnek.

Körvonalazható, hogy a fókuszcsoportok tapasztalatai alapján elsősorban a képzéstől – általánosabban és a mérnökképzés specialitásaiban konkrétan is – a szemlélet és az attitűdök alakítását várják, tényként kezelve azt, hogy a képzés során a szükséges tudást, ismereteket megkapják a hallgatók, a képzésnek a „zöld” szemlélet erősítését kell szolgálni, a mutatott mintákkal is, például az egyetemi épületek „zöldbarát” működésével.

